

Ebben a házban született, alkotott és élt...

– *Emléktáblát avattak Koncz István, kétszeres Híd-díjas magyarkanizsai költő és ügyvéd szülőházán* –

Másodszor avattak emléktáblát hétfőn délben annak a Karadorde utca 70 alatti háznak a falán, ahonnan Koncz István minden reggel elindult ügyvédi irodája felé, hogy világi foglalkozásából eredő kötelezettségeinek eleget tegyen. A másodszori táblaavató prózai oka, hogy az elsőt egyszerűen ellopták.

A költőt nagyra tevő versek viszont nem az ügyvédi irodában, hanem éppen ott, a Prizrenac pékség melletti, az egészségháznak átellenben lévő sarokházban születtek, ott, ahol élt és alkotott. Az emléktábla egy kettős jubileum apropóján került a falra, mivel az idén jegyezzük nagy költőnk születésének 80. és halálának 20. évfordulóját. Az íróársak nevében Bordás Győző, a Vajdasági Írók Egyesületének elnöke mondott beszédet.

– Ha vannak ennek a városnak emblematikus figurái, márpedig vannak, akkor egyik közülük kétségtelenül Koncz István költő és ügyvéd barátunk, aki 80 évvel ezelőtt született itt, Magyarkanizsán, itt élte le egész életét, és itt is halt meg, immáron kerek húsz esztendeje, és aki olyan szellemi hagyatékot örökölt az egykori jugoszláviai, mára már csak a vajdasági magyar irodalomra, amely csakis európai mértékkel mérhető. Ne higyjék, hogy túlzok, hiszen Koncz István megvalósította azt, amit Kosztolányi Dezső annak idején úgy fogalmazott meg, hogy „a vers érzéki csoda”. (...) Köszönet Virág Ibolyának, Koncz István szellemi hagyatéka gondozójának, hogy a régi emléktábla vakablakként világra meredő helyére új emléktáblát készíttetett, és azért is, hogy engem, az íróegyesület elnökét kért fel az avató beszéd megtartására. Annak az egyesületnek elnökét, amelyben annak idején Bányai János, Faragó Kornélia és személyem javaslatára Koncz Istvánról irodalmi díjat is neveztünk el, a vajdasági kisebbségek nyelvén íródott művek jutalmazására, amelyet eddig a mi nyelvünkön megjelenő írók közül olyan jelentős személyek nyertek el, mint Losoncz Alpár, Böndör Pál, Maurits Ferenc vagy Harkai Vass Éva. (...) Noha Koncz Istvánnak valójában csak három verseskötete jelent meg, mégis kétszeres Híd-díjas költő, ami azzal magyarázható, hogy nyolcszor, tízszer több kritika és tanulmány jelent meg verseiről, mint kötetekének száma. (...) Ha ma kézbe vesszük Koncz István összegyűjtött verseinek kötetét, láthatjuk, hogy a már az ötvenes évek közepén az Ifjúságban megjelent verseiben is milyen intuícióval érzett rá ifjúkora néhány pillanatra. (...) Számára a költészet igazi eszköze a szó, a szó, amely sokszor elakad, megtorpan, amely iránt kételyeket lehet támasztani, megfigyelhető, és ez már a versírás technikájához tartozik, váratlanul és meglepetésszerűen. (...) Koncz költészete mindenekelőtt gondolati, amelyben a költő állandóan küzd valamivel, mert a gondolat mélységét, funkcióját kutatja. Már a korai verseiben is megfigyelhető volt, hogy az otthon és a táj az, ami motiválja, és ezen belül keresi a rendet, és nyilván hivatásánál fogva a törvényt is. Számomra a Tisza-versei költészetünk legnemesebb tájversei, amelyekről Szeli István nyilatkozott úgy, hogy akárcsak a nagy elődöknél, Petőfinél, Juhász Gyulánál vagy Adynál, az adott korszak szellemével és gondolatvilágával azonosítható. (...) Koncz István immár sokadszor tér vissza ebbe a házba, versteremtő dolgozószobájába és mi öröljünk, hogy a tábla leleplezése kapcsán ismét egész életműve, egész költői munkássága előtt tisztelgethünk.

Az emléktáblát (ismételten) Virág Ibolya helyeztette ki a költő szülőházának falára.

– Az emléktábla nem csak a magyarkanizsaiaknak kellene, hogy fontos legyen. Először is meg kellene becsülnünk az értékeket, akár szellemi, akár tárgyi vonatkozásban, mert például én el tudtam volna képzelni, hogy ez a ház, amire most másodszor is felkerült az emléktábla, egy emlékház legyen. Én ezt a lehetőséget Koncz István halála után felkínáltam az akkori önkormányzatnak, de nem kaptam rá választ. (...) Megtettem ezt a következő önkormányzat esetében is, akkor már kijöttek, megfelelő szakemberek elvégezték a szükséges felméréseket, de ezzel le is állt a dolog, nem kaptam róla semmilyen tájékoztatást. Végtelenül sajnálom, hogy így történt, mert én megelégedtem volna egy emlékszoba kialakításával, a ház többi részével az önkormányzat rendelkezhetett volna. (...) Itt vagyunk, húsz évvel a fiatalon, nem egész hatvan évesen elhunyt költő halála után, ezért a kettős évforduló jegyében javasoltam az önkormányzatnak, hogy 2017-et nyilvánítsa Koncz István-émlékvé, és ebben a vonatkozásban kértem némi anyagi támogatást is az emléktábla elkészítésére. Szomorú, de válasz sem az önkormányzattól, sem a helyi közösségtől, sem a megszólított intézményektől, de a támogatásra felkért vállalkozóktól sem érkezett. Mégis lett emléktábla, amit végül is egy olyan – neve elhallgatását kérő – vállalkozó finanszírozott, aki nem is volt az eredetileg felkértek között. (...) Végül is örülnünk kell annak, hogy sikerült megvalósítani az elképzelésünket, de nem csak ezért, hanem azért is, mert a hozzánk érkező idegenek láthatják azt, milyen kincsekkel rendelkezünk, hiszen Koncz Istvánon kívül még sokan vannak, akikre valamennyien felnézhetünk – nyilatkozta Virág Ibolya.

Az emléktábla-avatón Koncz István verseiből a Temerinben élő, Magyarkanizsáról elszármazott Kollár Mária, nyugalmazott magyar nyelv és irodalom szakos tanár olvasott fel részleteket. A táblát Koncz István tisztelői, író- és költőtársai jelenlétében Bordás Győző és Virág Ibolya avatta fel. A táblán egy rá jellemző versidézet is emlékeztet bennünket neves költőnkre:

„Én tudom: embernek lenni nehezebb a nagy béke idején is, mint hősnek...”

Bödö Sándor